

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13253

PURIM-SHPIL

D. Solomonov

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

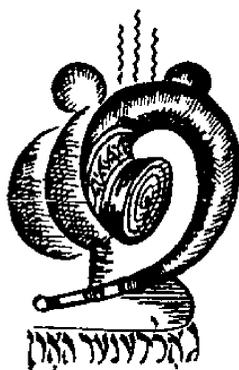
The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ד. סאַלאַמאַנאָוו

פּוֹרִים = שְׂפִיל

זי"נאקטער

פאַרלאַג

„גאָלדענער האָרן“

1927

ווילנע

P U R Y M - S Z P I L
D. S O Ł O M O N O W A
Czcionkami „Omonuth”, Bielańska 9
Drukarnia „Powszechna”, Leszno 33
W a r s z a w a   1927

דעם אַנדענקן
פון מיין מאמע
רײַנע,

וואָס האָט מיר גע-
געבן די געזאַנגען
צום פֿרויט-ספּיל.

כ״ח סבת תרפ״ז

פ א ר ש ו י נ ע ן :

ר' שלמה לעמער — א ייד פון א יאָר פּופציק. שטאַמט פּון
 כּתריאליווקע. ר' יאָסי. לעמעשקעס אָן אייניקל...

זעלדע — זיין ווייב. א יידענע פּון איבער פּערציק יאָר.

זייערע קינדער	{	מנשה—15 יאָר אלט, א „געזעלשאַפטלעכער מענטש“ חנה'טשע — 12 יאָר אלט. חימל — א זיבניעריק צעבאלעוועט יינגלע.
------------------	---	--

פורים שפּילער	{	אחשורש—יעקב אבינו אסתר—ראובן—ישמעאלי מרדכי—שמעון—ישמעאלי המן—יהודה פּאָיאָץ—לוי יאָסל—יוסף הצדיק
---------------	---	---

שלח-מנות טרעגער	{	ציפּעלע א קליין יינגל א גרויס יינגל
-----------------	---	---

צייט — פורים פאר דער סעודה

(עס-צײַמער בײַ ר' שלמה לעמער, די איינגאַנגס טיר — אינמיטן.
רעכטס — אַ גרויסער אויוון. לינקס אַ טיש מיט שטולן. אין
לינקן ווינקל — אַ טענצטער)

(ר' שלמה זיצט אויבן אָן, לינקס, פאַרטיסט אין אַ ספר. זעל-
דע שטעלט-אויס אויטן טיש קלאָסן מיט פּורטידיק געבעקס.
חיימל שטייט און וויינט)

חיימל: (מיט אַ הייבענדיק קול) איך וויל אויך גיין צו דער מומעשי...
(רייבט די אויגן) ע... ע...

זעלדע: (שטעלט אַזעק אַ קלאַש נאָשואַרנ) הער שוין אויף צו יענ-
טשען אַמאָל! (צו ר' שלמה) אַ גאַנצן טאַג נאָר עס בעקסט!
(חיימל וויינט שטאַרקער) שטיל זאָל זיין! צו דער מומען גאָר?!
פּורים צו דער סעודה סיקט מען אין שטוב!

חיימל: חנהטשע איז געוואָנגען... ע... ע... זי מעג... (צו ייד) זאָל
זי נאָר צוריקומען — איך וועל איר שוין ווייזן!..

ר' שלמה: (בײַבט אויף דעם קאַפּ פּון ביר) לאַז אים, ער דאַרף דאָך
נאַכלויפן די קאַמעדיאַנטשיקעס אין גאַס!

עס קלאפ אין טיר. עס קומט אריין א קליין יינגל מיט א טר
לער שלח-מנוח אין האנט)

יינגל: גוט יום-טוב! די באַלעבאַסטע זלאַטע ר' אייויק בעל-
בריתניק, שיקט אייד שלח-מנות.

זעלדע: א שיינעם דאָנק. זאָג דער באַלעבאַסטע, זי זאָל דער-
לעפן איבער-אַ-יאָר אין נחת און אין פריידן. (גיס אים
א מטבע).

יינגל: אמן! (גייט א-וויס)

(זעלדע דעקט אָפּ דעם טעלער, געמם אַרויס דאָס נאַשוואַרג און
לייגט אַרויף אויפן קלאָש; דער-אַך ליינט זי אַריין אין אויס-
געליידיקטן טעלער אירע אייגענע פורים-געפּעקסלעך, דעקט צו-
ריק צו און לאָזט שטיין אויפן טיש)

חיימל: (דע-מאָנט זיך. מיט געוויין) ע... ע... איך וויל גיין צו דער
מומעשי... חנהטשע איז געגאַנגען...

זעלדע: (זייכער) חנהטשע איז דאָך געגאַנגען מיטן שלח-מנות, זי
קומט שוין צוריק. (א ביסל אוטרויק) וואָס ווימט זי זיך עפעס
אַזוי לאַנג? (גייט צו צום פענצטער און קוקט אַרויס)

חיימל: (נעמט אַרויס גאַנץ פלינק סונג צוגעדעקטן טעלער א טייגל, כאַט
עס פלינק אין מויל אַריין אין באַלעקט זיך). זיס, ווי האַניק! (כאַ-
מערקט, די מאַמע קוקט זיך אום, און מאַכט היידער א געהיין-גרימאַסע)
ע... ע... חנהטשע איז געגאַנגען.. אַזוי לאַנג... איך וויל
אויך...

(א קלאפ אין טיר. עס קומט אריין זימעלע מיט שלח מנות
אין האנט)

ציפעלע: די כאמעשי שיקט אייך שלח-מנות.

זעלדע: א שיינעם דאנק. (צאקיקט דאס שלח מנות)

ציפעלע: (צו היימען. קרימט אים גער) ע... ע... איך וויל אויך...

זעלדע: ווער איז דיין מאמעשי?

ציפעלע: לאה גרשנס.

זעלדע: און ווי הייסט דו?

ציפעלע: ציפעלע.

זעלדע: (גייט איר א לעקעכיל) גא, נעם, ציפעלע; זאג דער מאמעשי.

זי זאל דערלעבן איבער-א-יאָר אין פיל נחת און גליק.

ציפעלע: א גוטן יום-טוב. (גייט צו צו דער סיר. היימל סטעלט איר

אונטער א פיסל. ציפעלע שפרינגט אריבער, בלייבט שטיין און רייצט זיך.)

דו... דו...

ר' שלמה: (גייטט אפרייסנדיק דעם קאפ פון בוך) טהאָסטו דיר, שלח-

מנות פון גרשון פופיק! חבר-לאווער!

—(ציפעלע גייט ארויס)

היימל: (לויפט איר נאך ביז דער סיר) ציפעלע-לאה-גרשון-פופיק, גא

דיר א ציבעלע שלח-מנות!

(ציפעלע קערט זיך אום, רייצט זיך א ווילע מיט די פינגער

און לויפט ארויס. היימל לויפט ארויס נאך איר. עס הערט זיך

באלד פון אונטער דער סצענע א קוויטש. זעלדער לויפט ארויס

פון שטוב, קומט אריין גלייך צוריק און שלעפט היימען

סארן האנט)

זעלדע: אזא ימח-שמוניק! אזא אך-בראש! וואו איז דאס גע-
הערט געוואָרן?! נאָכלויפן אַ קינד און שלאָגן; נאָכשפעטן
איר טאַטן — גרשן פיפיק! פון וועמען האָסטו עס געהערט
דו רשע דו, פון וועמען?!

זימלר: (וויינט די באַנצע צייט) פון טאַטעשי...

(א קלאַם אין טיר. עס קומט אַרױן מנשה מיט א העפט אונ-
טערן אָרעם)

מנשה: (ניט אַ מורמל) גוט באַוונט! (זעצט זיך ביים טיש)

זעלדע: ס'קאָצט קומט! דאָס איז דיין גוט יום-טוב?...
וואָס קאָן מען פאַרלאַנגען פון די קליינע, אַז אזוי זיי-
גען די גרויסע.

מנשה: געהאַט אַ פּערזאָנלעכע גאַנץ יאָר האַלט מען רע-
פּראָטן, וואָס פאַר אַ רעפּע-אַטן צו האַלטן... אַ פּורים-
שפּיל בנאמנות!

ר' שלמה: און דו ביסט דאָך אַודאי דער יושב-ראש; אָן דיר
קאָן דאָך די אסיפה נישט פאַרקומען...

מנשה: איך בין סעקרעטאַר... (קוקט זיך אים) אוי! אזוי פיל
טעלער מיט גוטע זאַכן... און — צוגעדעקט, אַ פורים-שפּיל
בנאמנות!...

זעלדע: וויי איז מיר! וואָס איז דאָס קינד נאָך נישטאַ? (צו
מנשה) האָסט נישט געזען חנהטשען? (קליינע פּויע) מען דאַרף
דאָך נאָך אַוועקטראָגן די שלה-מנות.

ר' שלמה : פטור, אן עסק האַסטו דערמיט. ביי מיר איז רעכט, נישט אַפּצושיקן יעדערן די נאַשערייען.

(א קלאפ אין סיר, הנהמשע לויסט-אריין מיט א געפילדער)

חנהטשע : אוי, ציי דער מומעשי זיינען געווען פורים-שפילער!
 מיט מאַסקעס, מיט אַזעלכע קאַסקעס, (פאָוועגט מיט די הענט)
 זיי גייען יעצט אַהער. כ'האַב זיי געזאָגט וואו מיר וואוי-
 נען. (חיימל גייט-צו צו איר און גיט איר א שטויס מיט די הענט
 און וויינט) לעקיש איינער, וואָס וויינטו? זיי גייען דאָך
 אַהער פאַרשטעלן. (מון אונטער דער סצענע הערט זיך א גערויש)
 אַט גייען זיי! (לויפט צו דער סיר)

(די סיר עפנט זיך און עס קומען אריין 6 פורים-שפילער
 זינגענדיק, שושנת יעקב. נאָכן אַפּזינגען גיט א שפרונג דער
 פּאַיאָן פאַרויס. ער האלט אין האנט א שטעקעלע מיט גלעקלעך,
 מיט וועלכן ער גיט די קאַמאנדע)

פּאַיאָן : איצטער חברה פורים-שפילער, לאָז זיין שטיל!

(גיט זיך א דריי-אויס צום טיש)

מיר וועלן פאַרשטעלן פאַר אייך דאָס „אחשורש-שפיל“

יאָסל : (א פורים-שפילער אין א קורץ העמל מיט א קאפעלוש) איך -
 נישט! (טיילט זיך אָפּ פון דער חברה, גייט לינקס און שטעלט זיך
 ביים טיש לעבן חיימלן, אנטקעגן פענצטער)

(די פינף פורים-שפילער. בלייבן רעכטס ביים אווון אין שטעלן
 זיך אויס אין איין שורה אין דער פּרייט אנטקעגן דעם טיש)

פארום - אחשוּרש, טראַגט אויף זיך א טור אריבערגעוואָרפן ווי א טאַנצער. אויפן קאַפּ - א הויכע קאַסקע מיט שפיצן באַקלעפט מיט גאַלד-פּאַפּיר. אין האַנט-א סצעפּטער (שרביט-הוהב...) נעבן אחשוּרושן רעכטס, שטייט אמתר המלכה, טראַגט אויף זיך א פּעלעריבע. אויפן קאַפּ - א לאַנגן, שמאַלן שאַל, וואָס הענגט אַראָפּ ווי א שלייער (במקום האָר... מ'זאָל, חלילה, נישט דער-קענען, אז ס'איז א בחור...) אויפן שאַל איבערן קאַפּ - א קליי-נע גאַלדענע קרוין. נעבן איר רעכטס, שטייט המן, פּריציש גע-קליידעט מיט א שווערל אויף די לענדן, דער לעצטער, האַרט ביי דער וואַנט, שטייט מרדכי אַפּיסל איינגעהויקערט. ער טראַגט אויפן קאַפּ א שטריימל און א האַלענדישן קראַגן אויפן האַלז

(דער פּאַיאָן טוט א שפּרינג אַנטקעגן די שטוב-מענטשן)

פּאַיאָן: דער ערשטער קומט דער קעניג אחשוּרש,

אַן אייניקל פון גרויסן קעניג פּורש,

דער גרעסטער חכם, ווי איר זעט בחוש,

ער טוט געוועלטיקן מהודו ועד כּוש.

(נויגט-זיך פאַר די פּורים-שפּילער)

אַריין, אַריין, אַריין,

קעניג אחשוּרש מין!

(עס צפנט זיך פּלוצלונג די טיר און ס'קומט אַריין... א יינגל אין א איינגעשלוּמפּערטע קאַפּאַטע מיט א גרויסן טעלער שלח-מנות, איבערגעדעקט מיט א רויטע פּאַטשילע. אַלע בלייבן איר בעראַשט. דאָס יינגל שטעלט אַוועק דעם טעלער אויפן טיש)

יינגל: גוט יום-טוב! שלח-מנות פון שיינע-שיינדל מנחם-מענדלס
לאה-דוואַשים ברוך-הערשט!

מנשה: א שיינער אחשורש... א פורים שפיל בנאמנות!

(זעלדע גיט דעם יינגל א מטבע. ער גייט ארויס)

פּאַיאָץ: (חזרט-איבער)

אַריין, אַריין, אַריין,

קעניג אחשורש מיין!

אחשורש: (גייט ארויס פון דער שורה)

איך בין אחשורש, דער גרוסער, קלוגער קעניג

הונדערט זיבן און צוואַנציק מדינות מאַך איך

אונטערטעניק!

(ווערט זיך צו די לעצטע גוויי פּוּרִים-שפּילער הָבֵן אַין אַרדכי)

איך, שָׂרִים, טו איך יעצט באַפוילן מיין פּאַרלאַנגען

אַ טראָן אַ גאַלדענעם זאַלט איר מיר תּיפּף-באַלד

דערלאַנגען

המז און מרדכי טוישן-איבער זייערע היטלען אויף קלענערע

קאסקעט, ס'הייסט: זיי שפילן דערווייל די ראָל פון די שרים.

זיי כאַפן ביידע אָן אַ הילצערנעם סטול מיט גאָלד באַקלעפט,

שטעלן אים אַוועק פאַר אחשורשן. אזוי ווי דער סטול האָט

איין סיס אַ קורצערן.. שטעלט איינער פון די שרים אונ-

סער א קלעצל, אחשוּרש וויל זיך זעצן און קוקט זיך אום
אמריער מיט א ביסל מורא. די טורים-שפילער גיבן אים א צי
טון אונטן, ער נאָל זיך זעצן, אחשוּרש טוט עס גאנץ פאָרויכטיק)

(אין דער צייט ווען עס קומט-פאָר די דאָזיקע סצענע שמועסן
זיך אדורך היימל מיט יוסף הצדיק אָן א זייט).

חיימל: יאָסל, דו וועסט אויך שפילן?

יאָסל: אז מען וועט מיר הייסן, וועל איך שפילן.

חיימל: פאר יוסף-הצדיק?

יאָסל: פאר יוסף-הצדיק. נעם מיר עפעס אַרויס פונם גרויסן
טעלער (ווייזט מיט א סיגנער) פון אָט דעם, מיט דער רויטער
פאַטשיילע, וואָס מ'האַט אַקאַרשט געברענגט.

חיימל: מען וועט דערזען...

יאָסל: אָט הויבט מען שוין אָן שפילן, וועט קיינער נישט זען.

(נשעתן ווייטערדיקן שפילן, לקחנט חיימל ארויס אלע וויילע
עפעס פונם גרויסן טעלער און גיט יאָסלען. יענער כאַפט עס
גלייך אין מויל אריין...)

פאַיאָן: איצט קומט די גרויסע קעניגין, די שיינע אסתר.
געדינט האָט זי דאָס פאַלק ישראל, ווי אָן
אייגן שוועסטער.

— אייפן פנים — ווי איר זעט — אַ ביסעלע אַ גרינע,
נאָר די שענסטע פרוי ביי אונז אין דער מדינה!

(גויגט זיך פאַר אסתרן)

אַרײַן, אַרײַן, אַרײַן,
אסתר המלכה, קעניגין דו מיין!

(אסתר המלכה טאכט אַ טריט טאָרויס, בוקט זיך דריי מאָל זיין
ער לאַנגזאַם. אַחשרש באַטראַכט איר. בשעת זייער שפּילן קומט
ווייטער פאַר דאָס געשפרעך צווישן יאַסלען מיט היימלען)

יאָסל: גיב נאָך עפעס פונם זעלבן שלח-מנות (חיימל איז אים
מכבד מיט אַ פאַר גיסלעך טון טעלער אַרויס) נאָך... ליידיק אויס
אינגאַנצן!..

חיימל: (צוט ווידער אַרויס אַ פאַמעראַנצל מיט אַ פאַר צוקערלעך און דער
לאַנגט אים אונטן-אָרום גאַנץ פאַרזיכטיק) וועסט מיר געבן די
קאַסקע?

יאָסל: כ'וועל דיר געבן אַנצוטאָן. די שווערד אויך (גיט חיימל-
לען די סאַלעכץ מיט די פאַפּירלעך) נאָ, לייג אַרײַן צוריק-
מ'זאָל נישט דערקענען...

חנה'טשע: (ר' שלמהן אין אייער) טאַטעשי! זע, וואָס חיימל טאַט!

(ר' שלמה קוקט שאַרף אָן חיימלען און יאַסלען. זיי באַמערקן
עס אָבער נישט.)

אחשורש: אסתר, אסתר, וואָס איז דיין באַנער?
 קום נאָר נענטער, קום צו מיר אַהער!
 עס גייט דאָך מיר אין מיינעם לעבן,
 די קרוין פון קאָפּ וועל איך דיר אַראָפּגעבן!

(אסתר נויגט זיך פון ווייטן סאַמעלעך)

פּאַיאָן: איצט קומט דער צורר-היהודים המן,
 אויסגעריסן ווערן זאָל זיין גאַמען!
 ער הייסט נאָך אויך ממזכן, אָט דער
 וואוילער יונג!
 הערט נאָר, ווי ער דרייט דאָס מיט זיין
 פאַלטשע צונג!

(באַוועגט מיטן שטעקעלע)

אַריין, אַריין, אַריין,
 המן בן-המדתא מיין!

(אחשורש הויבט זיך אויף פון טראָן אין מאַכט אטריט צו אסתרן
 המן רוקט זיך האַסטיק אַרויס פון דער שורה, און בלייבט
 ,שטיין צווישן אסתר און אחשורש)

המן: (שטאַרץ)

בין איך מיר ממזכן פון די אחשתרנים,
 אַ יונגער האַר, ווי איר קוקט מיך אָן אין פנים!

אחשורש:

(גייט אים א שטויס. מיט פעט)

זאָג נאָר מיר, ממזכן:

וואָס ביסטו געקומען זיך צוקרוכן!

(המן טרעט אָפּ אָן א זייט)

אחשורש (צו אסתר)

אסתר אסתר, וואָס איז דיין באַגער?

קום נאָר גענטער, קום צו מיר אהער!

עס גייט דאָך מיר אין מיינעם לעבן,

אַ האַלבֶע מלוכה וועל איך דיר אָפּגעבן.

(דערלאנגט איר דעם רוט)

אסתר:

איך טו צום גרויסן קעניג יעצט צוטרעטן,

און אים מיט המנען אויף מיין באַל פאַרבעטן.

פּאַיאָן:

איצט קומט מרדכי היהודי געבענטשט זאָל זיין

זיין באַמען!

ער קומט אַרויס פון שאול המלך און פון

שבת פּנימין

(גייט זיך א דריי)

אַריין, אַריין, אַריין,

ברודער מאַנדריש דו מיין!

מרדכי: (מאכט א פאָר טריט נישט זיכער. הויבט אָן שטאַמלען) איך...
איך... (קוקט אויף אַחשוּרשן און אויסן פּאַיאָן)

מנשה: ער האָט פּאַרגעסן זיין ראָל!.. א פּוּריש-שפּיל
בנאמנות!

פּאַיאָן: (גיט זיך פלינק א דריי אויס)

פילייכט איז עס אייך, ליבע לויטע, שוין צוטייל,
טאָ וועלן מיר איצט שפּילן, מכירת-יוסף-שפּיל!

(אַלע פּוּריש-שפּילער צערוקן זיך אין רעסטן ווינקל. דאָרט אונט-
טערן אויוון „אונטער די קוליסן“ הייסט עס, ווערט א שטיקל
גערוזער: מרדכי טוט אָן זיין באַרד אַחשוּרשן, וואָס דאָרף
שפּילן פּאַר יעקב-אבינו. דער פּאַיאָן כאַפט אַרויף אויף זיך
א ברייטן קאלאַט. אסתר המלכה ווערמט אַראָפּ פּוּן זיך די פּע-
לעריגע. יוסף הצדיק רוקט זיך אַרויס פּוּן פּאַרנט)

(נאָטן: 2. יוספט הלום*)

יוסף: (זיגט)

I

איך בין געווען אין פעלד אליין,
נאָך אַ זונען-טאָג, א שווערן.
איינגעשלאָפּן אויף אַ שטיין,
חלומען זיך מיר עלף שטערן.
בוקן זיי זיך מיט מיר זייער שיין;

פאָטער יעקב טוט דערקלערן:
דער האָר פון מיינע ברידער וועל איך זיין,
דער הערשער זייער וועל איך ווערן!

יוספס ברידער : (דריקן די פויסטן. מיט כעס)
דער האָר פון דיינע ברידער וועסטו זיין ?!
דער הערשער אונזער וועסטו ווערן ?!

יוסף :

II

אויף מאָרגן, ווידער שלאָף איך איין
אין אַ טיפן שלאָף אַ שווערן.
כיזע אַ חלום. אַך ווי פּיין:
זון, לבנה און זלף שטערן;
בוקן זיי זיך מיר מיט זייער שיין.
פאָטער יעקב כּוּט דערקלערן:
דער האָר פון כאַטע-מאַמע וועל איך זיין,
דער הערשער זייער וועל איך ווערן!

יוספס ברידער : (טופן מיט די פיס, מיט כעס)
דער האָר פון טאַטע-מאַמע וועסטו זיין ?!
דער הערשער אונזער וועסטו ווערן ?!

(די פיר ברידער: ראובן [פריער אהרן], שמעון [פריער מרדכי],
יהודה [פריער המן] און לוי [פריער פאָיאָן] טרעטן אָפּ צום
רעכטן ווינקל. עס בלייבט נאָר יוסף. יעקב [פריער אחשווריש]
גייט צו צו אים און גלעט אים צערטלעך.)

יעקב: יוסף, מיין ליב קינד, גיי אַרויס אין פעלד געוואויר-ווערן
וואָס דיינע ברידער מאַכן.

יוסף: פאָטער יעקב, איך גיי!

(די שפילער בייטן זיך מיט די ערטער: יעקב און יוסף גייען
רעכטס צום אויוון און די פיר ברידער רוקן זיך אַרויס פון
דאָרט פאָמעלעך האַפּערנדיק זיך וועגן דער ראָלן-צעטיילונג.)

שמעון: (מורמלט שטיל) איך בין יהודה!

יהודה: (אויפגערעגט) ניין, איצט שמעון, און דערנאָך — אַ ישמעאלי,
געדענק!

מנשה: וואָס פאָנפען זיי דאָרט, די אַרטיסטן פון אונטערן
איוון? — אַ פּוּריס-שפּיל בנאמנות!

(די ברידער שטעלן זיך אָפּ אינמיטן סצענע.)

ראובן: (פאָררייסט דעע קאָפּ אין דער הויך אין פאַרשטעלט מיט דער
האַנט ווי אַ דעכל איבער די אויגן) שוין נאָך אַ האַלבן טאָג,
און קיינער ברענגט אונז נישט קיין גרוס פון שטוב.

(יוסף הויבט זיך אָן דערנענטערן צו זיי)

שמעון: אָט גייט דער בעל-החלומות!

ראובן: דער בן-יקירל דעם טאטנס!

לוי: טויטן אים אויפן אָרט, דעם „הערשער“ אונזערן!

יהודה: אַריינוואַרפן אים אין לייבן-גרוב!

(זיי ציען פון אים אַראָפּ יאָס העמדל און וואַרפן אים אום.

יוסף בלייבט ליגן די ברידער גייען אָפּ רעכטס)

יוסף: (שטעלט זיך אויף אַ קני און זינגט)

נאָטן 2

„איר שלאַנגען און עקדישן“

I

איר שלאַנגען און עקדישן -

איך טו אייך באַשווערן.

איר זאָלט צו מיין לייב

נישט טוען זיך קערן.

איר שלאַנגען און עקדישן.

צי וויסט איר ווער איך בין? -
 כ'בין יצחקס אן אייניקל,
 יעקבס א זון:

פאָטער יעקב, פאָטער יעקב
 וויי איז מיר,

ביטער איז מיר

וואָס איך בין פאָרוואָגלט
 געוואָרן פון דיר:

וויי איז מיר,

ביטער איז מיר,

וואָס איך בין פאָרוואָגלט
 געוואָרן פון דיר!

II

איר שלאַנגען אין עקדישן -
 הערט אויס כוין באַפּייל:
 איר זאָלט טון פאַרשליסן
 פאַר מיר אייער מויל!

איר שלאַנגען און עקדישן,
 צי ווייסט איר ווער איך בין? —
 כ'בין יצחקס אָן אייניקל
 און יעקבס אַ זון!

פאַטער יעקב, פאַטער יעקב,
 וויי איז מיר,
 ביטער איז מיר,
 וואָס איך בין פאַרוואָגלט
 געוואָרן פון דיר!
 וויי איז מיר,
 ביטער איז מיר,
 וואָס איך בין פאַרוואָגלט
 געוואָרן פון דיר!

(בשעת יוסף זינגט, קליידן זיך ראובן אין שמעון איגער סאַר
 ישמעאלים. אין טורבאַנען אין מאַסקעס | איין מאַסקע — זייער
 אַ קאַמישען. ווען יוסף זינגט אַפ, דערנענטערן זיך צו אים
 יהודה אין לוי)

יהודה: לאַמיר אים פאַרקויפן.

לוי: אָט גייען ישמעאליים!

יהודה: (רופט זיי מיט דער האנט. רעדט טערקיש) אַדשי-מאַדזשי!..

(זיי גייען צו. רעדן די גאַנצע צייט מיט געקוונצלטע שטימען)

ערשטער ישמעאלי: (מיט אַ פראגע) העטשי-פעטשי?

צווייטער ישמעאלי: (קאַמיש. מיט אַ קוויטשיק קולכל) העטשי-פעטשי-טשי?

יהודה: (ווייזט אָן אויף יוספן) אַוטשי-מוטשי-פיטשי-פאַטש!..

ערשטער ישמעאלי: (שאַקלט צו מיטן קאַפּ אויף יא) פיטש-פאַטש!..

צווייטער ישמעאלי: (מאַכט נאָך דעם ערסטן) פיטש-פאַטש!..

מנשה: (מיט חוזק) טערקיש-לשון? אַ פּוּריש-שפּיל בנאמנות!..

(ערשטער ישמעאלי נעמט-אַרויס פֿון אַ זעקל, גרויסע מסבעות,

און ציילט אויס יהודהן אין האַנט אַרײַן. צווייטער ישמעאלי

ציילט נאָך מיט זײַן קוויטשיק קולכל און שאַקלט צו מיטן

קאַפּ)

ערשטער ישמעאלי: (ציילט) אַני, באַני, גאַני, דאַני, האַני,

וואַני, זאַני, חאַני, טאַני, יאַני, פאַני, לאַני, מאַני, נאַני,

עני, פאַני... (רייסט איבער. פאַרבינדט דאָס זעקל)

יהודה: (האלט אָפן די האַנט מיטן געלט. דינגט זיך) צאָגני!..

צווייטער ישמעאלי: (שטעלט זיך אינמיטן צווישן ביידן. צום ערשטן

ישמעאלי. מסכים) צאָגני!

ערשטער ישמעאלי: (נישט מסכים) פאָגני!..

צווייטער ישמעאלי: (צו יהודה. אויך נישט מסכים) פאָגני!..

יהודה: (מיט כעס) צאָגני!..

צווייטער ישמעאלי: (צום ערשטן ישמעאלי. מסכים) צאָגני!..

ערשטער ישמעאלי. (שאַקלט עקסנותריק מיטן קאָפּ אויף גיין)

פאָגני!..

צווייטער ישמעאלי: (אויך נישט מסכים. צו יהודה) פאָגני!..

יהודה: (טוט אַ מאַך מיט דער האַנט — פאַרענדיקט דאָס מער) ראָגני.

שאָגני!..

(ערשטער ישמעאלי הויבט אויף יוספן פון דרערד אין שטויסט

אים, ער זאָל גיין. דער צווייטער ישמעאלי העלפט אונטער

שטויסן און פאַלט עטלעכע מאָל. אַלע ביים טיש לאַכן)

(די ישמעאליים מיט יוספן גייען צו צום אויוון, ווארסן אַראָפּ

די מאַזקעס און טורבאַנען אין קערן זיך אום צוריק צו לוי

אין יהודה אַלס ראובן אין שמעון. עס קומט אויך יעקב. אַלע

זינגען אים אַנשקעגן.)

די ברידער:

נאָטן 4.

פאַרוואָגלט זאָלן ווערן
די וועגלאַך

I

פאַטער יעקב, פאַטער יעקב,
וואָס טוסטו ווייגען און ברומען?
מיר ווייסן דאָך נישט, מיר ווייסן דאָך נישט,
וואו אונזער ברודער יוסף איז אַהינגעקומען.
פאַרוואָגלט זאָלן ווערן די וועגלאַך,
פאַרוואָגלט זאָלן ווערן די שטעגלאַך
פון אונזער ברודער יוסף!
פאַרוואָגלט זאָלן ווערן די וועגלאַך
פאַרוואָגלט זאָלן ווערן די שטעגלאַך
פון אונזער ברודער יוסף!

יעקב:

II

קינדער מיינע, קינדער מיינע,
ווי קאָן איך מיין צער פאַרגעסן;
אַ ווילדע חיה, אַ בייזע חיה
האַט מיין זון יוסף אויפגעגעסן!

אַלע:

פאַרוואָגלט זאָלן ווערן די וועגלאַך,
פאַרוואָגלט זאָלן ווערן די שטעגלאַך,

פּוֹן אַנזער ברודער יוסף!
 פאַרוואָגלט זאָלן ווערן די וועגלאַך,
 פאַרוואָגלט זאָלן ווערן די שטעגלאַך
 פּוֹן אַנזער ברודער יוסף!

(זיי גייען אלע אָפּ אין רצבטן ווינקל. טוען אָן יוספּן בגדי
 מלכות, אלס סני למלך. חנהטשע און היימל פאַרלאָזן זייערע
 שרטר, נייערצו צו די פּוּרִים־שפּילער אין קוקן זיך צו. בעת
 די דאָזיקע הכנות קומט פאַר ביים טיש פאַלגנדיקער נע-
 שפּרעך)

זעלדע: לאַמיר אַקאָרשט אַ קוק סאָן, וואָס האָטן דאָ שיינע-
 שיינדל געשיקט. (רוקסצו דעם גרויסן טעלער שלחמנות, הויבט
 אונזער אַ ביטל די פּאַטשיילע. גיט אַ פּליעסקע מיט די הענט) אוי,
 אַ בראַך איז צו מיר! שלמה, גיב נאָר אַ קוק. וואָס דאָ
 ליבט?

ר' שלמה: כּווייס... כּווייס וואָס דאָ ליבט...

זעלדע: וויי איז מיר, אָזם שלחמנות שיקט מען? אַזאָ חוצפה!
 שיקן זאָל מען איר דעם מלאך-דחמות! אַזוי מבייש זיין...
 אַזוי מבייש זיין...

מנשה: (ניט אַ קוק צום טעלער) אַ שיינער שלחמנות... אַ פּוּרִים
 שפּיל בנאמנות...

זעלדע: אַזוי מבייש זיין? ... (דעקט צו דעם טעלער)

(חנהטשע מיט היימלעך קערן זיך אום צוריק צום טיש. יוסף,
 אַנגעטון אין אַ קרוין מיט עפּאַלטן און אַ שווערדל, גיט
 אַ שפּרונג אין מיטן סענעצ. זינגט)

(נאָטן 5. יוסף אין מצרים*)

יוסף:

איך האָב פיל שאָף
און פיל רינדער.
איך האָב איין ווייב
מיט צוויי קינדער.
איינער הייסט: מנשה,
דער אַגדערער — אפרים
בין איך קעניג. פלייב איך קעניג
אינם לאַנד מצרים!

ר' שלמה: נו, גענוג שוין, חברה, פאַרגעשטעלט. (גיט יעקב
א זילבערנע מטבע) יעצט וועט איר נאָך קריגן אַ ביסל נאָש-
וואַרג. מיין זיידע ר' יאָסי לעמעשקע, עליו השלום,
פלעגט זיך נוהג-זיין. „שלה-מנות לאביונים“ — וועל איך
איין צעטיילן אָט די אלע שלה-מנות. (צו חנהטשען) נעם,
דערלאַנג איטלעכן אַ שלה-מנות!

(חנהטשע דערלאַנגט איטלעכן שפילער א טעלער שלה-מנות און
שיט אריין יעדן אין דער פּאַלע)

די פורים-שפילער: (צופרידן) אַ דאַנק, אַ דאַנק! דערלעבט איי-
בער-אַ-יאָר...

ר' שלמה: (יוסט צו חיימלען. גיט אים דעם גרויסן טעלער מיט דער
רויטער טאָטשיילע) גיב דאָס גרעסטע שלה-מנות דעם בעסטן
שפילער — יוסף הצדיק. (חיימל נעמט דעם טעלער און בלייבט
שטין אומצופרידן) נו, ריר זיך! דערלאַנג אים!

(הימל גייט צו צו יוספן. יוסף כאפט זיך נישט. ספרייט אויס
זיין פאלע. הימל שיט אריין די פאמער-אנצן-און נישט-שאלעכץ
מיט די פאפירלעך... אלע שיסן אויס אין א געלעכטער...)

ר' שלמה: (מיט חזק) „יוסף הצדיק“... א שיינער צדיק, וואס
כאפט-אראפ פון די טעלער)..

מנשה: שיין אויסגעשפילט... א פורים-שפיל פנאמנור!..

אלע פורים-שפילער: (הויבן אן זינגען)
פארוואגלט זאלן ווערן די וועגלעך...

פאראץ: (רייסט איבער) נישט אזוי...

(דיריגירט. אלע זינגען)

פארוואגלט זאלן ווערן די שפילער,
וואס כאפן אראפ פון די טעלער,
ווי אונזער חבר יאסל!

(ווייזט מיט די פינגער אויף יוספן, יועף כטייט מיט אן אראפ-
געלאזטן קאפ).

(דער פארהאנג פאלט לאנגזאם)

נ א ט ז

צו די געזאנגען
אין די פורים=שפילן

1. שושנת יעקב

Maestoso

ג' חר : חסאו ברה : מ ש ו ל זה ה צ לב : נת ש עו

לא לא לא טרא : כי ו מר לת כ : שו כי ו מר לת כ

The musical score is written on three staves in G major (one sharp) and common time. The tempo is marked 'Maestoso'. The lyrics are in Yiddish. The first staff contains the melody with lyrics 'ג' חר : חסאו ברה : מ ש ו ל זה ה צ לב : נת ש עו'. The second staff continues the melody with lyrics 'לא לא לא טרא : כי ו מר לת כ : שו כי ו מר לת כ'. The third staff shows a more rhythmic accompaniment. There are first and second endings marked with '1.' and '2.'.

2. יוספס חלום

Andantino

שמי א'איי פ'שלא נ'א'י ר'ן ש'ח'ע א' ט'א'ג נ'עו ו' א' נ'א'ר ל'י'ו א' פ'ג'ל'ד א'י'ן ח'י'נ'ו כ'ע ב'י'ן
 ד'ע'י ב'י' ע'ל'י פ'ז'נ'א ד'ע'י ר'ן כ'ל'ע ד'ע'ר ח'ו'ס כ'ב' י'ע'ט'ע'ר פ'א' ש'י'ן ע'ר'י' מ'י'ט מ'ר' ו'ר'י' ק'נ'ו ר'ן ש'ט'ע' ע'ל'ף מ'ד'ד' מ'ע'ו ל'ו' ח'
 ר'ן ח'ע מ'ו' ח'מ'ס א'נ' ע'ט' ח'נ'ו ד'ע'ר ד'ע'ר ב'י' כ'ע ד'י' פ'ז' ח'א'ר ד'ע'ר ר'ן ח'ע א'י'ד ח'ל'ע' ע'י' ש'ע'ר ח'ע'ר ד'ע'ר ד'י'ן א'י'ד ח'י'נ'ו

D.S.

3. איר שלאנגען און עקדישן

Andante

מ'י'ן צ'ו א'ל'ט' א'יר ר'ן ש'ו'וע ב'א א'י'ד מ'ו א'יר ש'ו'ן ד'י' ע'ק' א'ו'ן נ'ע'ן ש'ל'א'נ' א'יר
 א'ן ח'ק'ס י'צ' כ'ב'י'ו ב'י'ן א'יר ח'ו'ע'ר א'יר ח'י'י'ט' צ'י' ש'ו'ן ד'י' ע'ק' א'ו'ן נ'ע'ן ש'ל'א'נ'
 א'יר ר'ן ח'ע י'ד ע'ו' מ'ו נ'י'ש'ט ל'י'ב
 כ'ב' י'ע'ט'ע'ר פ'א' ח'ב' י'ע'ט'ע'ר פ'א'
 א'נ'כ'ס י'ע' א'ו'ן ח'ל' נ'י' א'י'
 ד'יר מ'י'ן ר'ן ח'ו'א' נ'ע' נ'ל'ט ח'ו'א' פ'א'ר ב'י'ן א'יר ח'א'ס מ'יר א'י'ז ט'ע'ר ב'י' מ'יר א'י'ז ח'ו'י'

più mosso

4. פארוואַגלעט זאָלן ווערן די וועגלעך

Alllegretto *Moderato*

קב יע טע פא

זער אַנ וווּ רש דאָר סו וו" מיר מען ברע ליזן לען וו" בו טוט וואס טב יע פער פא

דער בן דע אע פון באר שטעט ד' רן ווע קאט כעס וואָ פאר לאָ ווע ד' רן ווע לו אַ געש וואָ פער מען טו בע רע א ארז סף י'

פ'ר ז' דער ברו דער אע פון באר שטעט ד' רן ווע לו אַ געש וואָ פער לאָ וועג ד' רן ווע לו אַ געש וואָ פאר סף י'

5. יוסף אין מצרים

Allegro con moto

דער קינ צווי און ווייב אין האב אד דער רינ פיל און שאַר פיל האב אד

י'ם ר מצ אונר נס א' טע רע אד בלעט טע רע אד ביו י'ם פ'ר ארבע רע אד דער שעה ר מו'רשטעט א'

פארלאג „גאלדענער האַרן“, ווארשע

עס דרוקט זיך:

יעקב גלאדטטיין

קאראהאד

ערשטע זאמלונג אַריגינעלע

קינדער לידער און שפילען

(מיט באַטן פאר סאַלץ אין באַר אין

מיט דערקלערונגען צו די שפילן)